

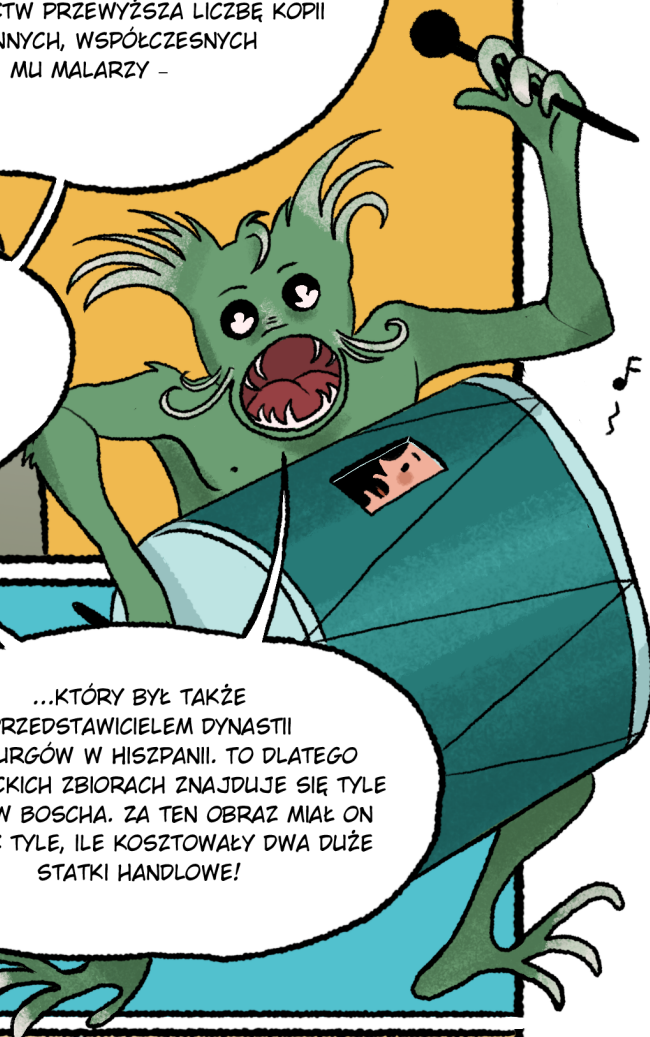
DEKODOWANIE SYMBOLI

NA PRZYKŁADZIE BOSCHA

HIERONYMUS BOSCH VAN AKEN,
DZIAŁAŁ W STOLICY NIDERLANDZKIEJ
PROWINCJI BRABANCJI 'S-HERTOGENBOSCH.
ŻYŁ W LATACH 1453-1516. DZIŚ ZNANYCH
JEST OK. 25-30 JEGO OBRAZÓW ILOŚĆ
NAŚLADOWNICTW PRZEWYŻSZA LICZBĘ KOPII
DZIEŁ INNYCH, WSPÓŁCZESNYCH
MU MALARZY -

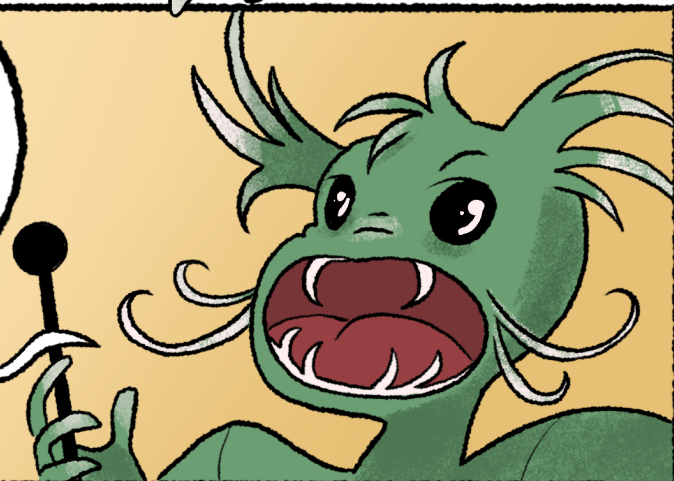
- CO ŚWIADCZY O POPULARNOŚCI
ARTYSTY W CZASACH MU WSPÓŁCZESNYCH.
W ROKU 1504 BOSCH DOSTAŁ ZLECENIE NA
NAMALOWANIE **SADU OSTATECZNEGO** OD
SAMEGO FILIPA I PIĘKNEGO, KSIĘCIA
BURGUNDII, KRÓLA KASTYLII...

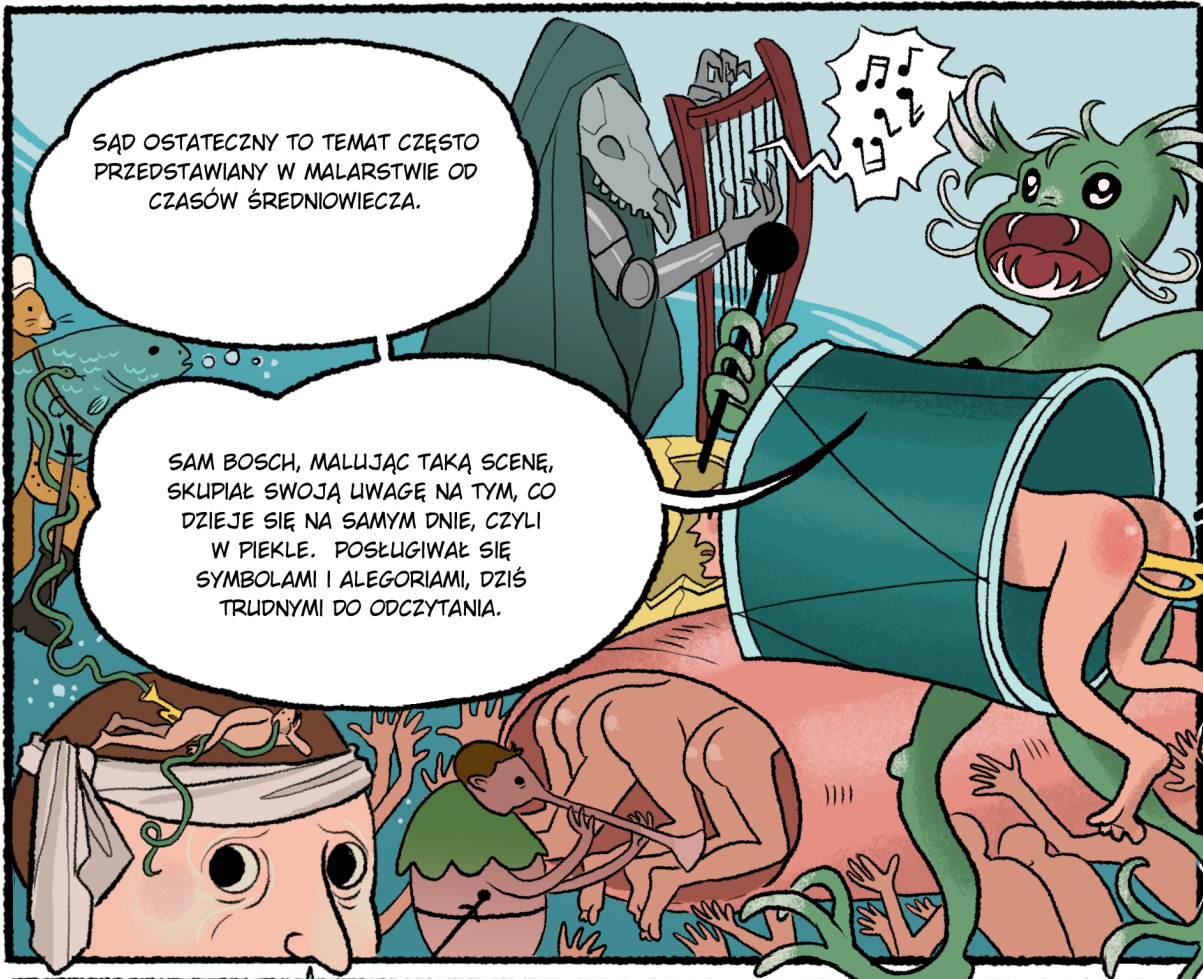
...KTÓRY BYŁ TAKŻE
PRZEDSTAWIELEM DYNASTII
HABSBURGÓW W HISZPANII. TO DLATEGO
W MADRYCKICH ZBIORACH ZNAJDUJE SIĘ TYLKO
OBRAZÓW BOSCHA. ZA TEN OBRAZ MIAŁ ON
ZAPŁACIĆ TYLKO, ILE KOSZTOWAŁY DWA DUŻE
STATKI HANDLOWE!

OBRAZY BOSCHA ZNAJDOWAŁY SIĘ
WIĘC TYLKO U BARDZO ZAMOŻNYCH
KSIĄŻĄT CZY DOSTOJNIKÓW KOŚCIELNYCH,
W ZBIORACH NIEDOSTĘPNYCH DLA
SZEROKIEJ PUBLICZNOŚCI;
MNIEJ ZAMOŻNI AMATORZY JEGO
DZIEŁ ZADOWALALI SIĘ KOPIAMI,
KTÓRE MASOWO TWORZYLI
JEGO NAŚLADOWCY.

SĄD OSTATECZNY TO TEMAT CZĘSTO PRZEDSTAWIANY W MALARSTWIE OD CZASÓW ŚREDNIOWIECZA.

SAM BOSCH, MALUJĄC TAKĄ SCENĘ, SKUPIAŁ SWOJĄ UWAGĘ NA TYM, CO DZIEJE SIĘ NA SAMYM DNIE, CZYLI W PIEKLE. POSŁUGIWAŁ SIĘ SYMBOLAMI I ALEGORIAMI, DZIŚ TRUDNYMI DO ODCZYTANIA.

WAWELSKI SĄD OSTATECZNY JEST **TRANSPOZYCJĄ**, CZYLI PRZEJĘCIEM WYBRANYCH MOTYWÓW Z OBRAZU **OGRÓD ROZKOSZY ZIEMSKICH** (1480-1490) HIERONYMUŚA BOSCHA. OBA TO **TRYPTYKI**.

TRYPTYK TO DZIEŁO, KTÓRE SKŁADA SIĘ Z TRZECH CZĘŚCI - ŚRODKOWEJ ORAZ DWÓCH BOCZNYCH SKRZYDEŁ, NA KTÓRYCH PRZEDSTAWIONA ZOSTANIE SPÓJNA WERSJA JEDNEJ HISTORII.

SYMBOLE WYKORZYSTYWANE PRZEZ BOSCHA:

INSTRUMENTY MUZYCZNE - U BOSCHA CZĘSTO PRZEKSZTAŁCONE W NARZĘDZIA TORTUR

LILIA - SYMBOL ŁASKI CHRYSYTUSA

MIECZ - SYMBOL POTĘPIENIA GRZESZNYCH

MONSTRUALNE UCHO Z TKWIĄCYM W NIM OSTRZEM NOŻA.

DUDY - SYMBOL AWANTURNICTWA I SPROŚNOŚCI, GELIPOTY.

CZŁOWIEK-DRZEWO, MOTYW CHARAKTERYSTYCZNY DLA BOSCHA, DŹWIGAJĄCY NA GŁOWIE KRAŻEK Z DUDAMI.

BOSCH W SWOICH DZIELACH WYKORZYSTYWAŁ SYMBOLE, ALEGORIE I KARYKATURĘ, KTÓRE SŁUŻYŁY POTĘPIENIU GRZECHU I WYSTĘPKÓW SPOŁECZEŃSTWA, W KTÓRYM ŻYŁ.

HARFA - JEJ ROZCIĄGNIĘTE NA STELAŻU STRUNY SYMBOLIZUJĄ KRZYŻ

LIRA KORBOWA - INSTRUMENT ŻEBRAKÓW I WĘDROWNYCH GRAJKÓW

ZADANIE: ZNAJDŹ FANTASTYCZNE POSTACI NA OBRAZIE I OPISZ JE. NA JAKICH ZWIERZĘTACH MÓGŁ WZOROWAĆ SIĘ BOSCH? TAK JAK ON TWORZYŁ FANTASTYCZNE POSTACI, TY SPRÓBUJ NAMALOWAĆ SWÓJ WŁASNY WYOBRAŻONY ŚWIAT. JAK MYŚLISZ, CO MOGĄ OZNACZAĆ CZŁOWIEK-DRZEWO I LCHO Z NOŻEM?

ZAMEK
KRÓLEWSKI
NA WAWELU

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

*Polska Grupa
Energetyczna*

PGE – Mecenasa Edukacji i Projektów Społecznych